

N.F.S. Grundtvigs tale i Folketinget om ændringer i Hærorganisationen

Taler

Nikolai Frederik Severin Grundtvig
Medlem af Folketinget

Dato

3. december 1851

Sted

Christiansborg

- 1 Ja, jeg behøver ikke at sige, at jeg ikke er Krigsmand, og det Exempel, der af min egen Stand nys stillede sig for mig, kan jeg ikke sige har henrevet mig; skulde det have gjort Noget, saa vilde det langt snarere have bataget mig Lysten til at tale, medmindre jeg skulde have fundet det nødvendigt at spørge, om Danmarks
- 5 Rige maaskee allerede nu kun er en Statsdeel, da jeg dog har troet, at det endnu er et Hele. Hvorfor jeg imidlertid har taget Ordet, er, fordi den høitærede Krigsminister yttrede sig saa forskrækkeligt stærkt mod al Tanke om Folkevæbningen, saa at, uagtet det synes meget tvivlsomt, hvorvidt det foreliggende Forslag smager deraf, ønskede Krigsministeren det da blot for
- 10 denne Smags Skyld langt borte. Jeg kan og vil vist ikke her begynde en Tvist med den høitærede Krigsminister om hvad enten Krigshistorien eller en dybere Tænkning over de staaende Hære, eller Treaarskampen tilligemed den haarde Tjeneste paa Dannevirke kan have lært, men jeg vil blot sige, at der kan ingen
- 15 Tvivl være om, at fra det Øieblik, da man ophørte at hverve Udlændinge, og indtil den Dag, da man indførte almindelig Værnepligt, og især efter den Dag, maa Hæren i Danmark i Grunden ansees for en Folkevæbning, hvad enten den saa er vel indrettet, hvad enten den er kommen nærmere hen til den Fasthed, der bestod i den hvervede Hær, eller den endnu maatte være langt derfra. Og naar
- 20 den høitærede Krigsminister, idet han bekjender, i sin Ungdom at have lidt af den Begeistring, som selv gamle Folk endnu kunne dele for en Folkevæbning, tillige paa den ene Side tilstaaer, at under Begeistringen kan en Folkehær, eller en Hær, udsprungen af almindelig Folkevæbning, vel endog udrette langt mere end en saakaldet staaende Hær, og paa den anden Side mener, at det lange Vagthold paa Dannevirke, som jeg vist ikke skal kalde for kort, klarlig beviste for ham, at
- 25 det kunde kun en ret disciplineret staaende Hær finde Styrke til, og ingenlunde en Hær, udsprungen af almindelig Folkevæbning, da vil jeg for det Første anmærke, at det ikke er sjældent, at man finder Mænd i den fremrykkede Alder, der betragte al deres Ungdomsbegeistring som Daarskab, men at det dog ikke er

30 saa vist, at den virkelig var det, og for det Andet, at især et lille Land som
Danmark egentlig aldrig skulde tænke paa nogen Krig uden en saadan, hvorfor
Folket kan være begeistret (Hør!), og for det Tredie vil jeg meget betvivle, om en
disciplineret, staaende Hær bedre vilde have udholdt Vagtholdet paa
Dannevirke end en af Folkevæbningen udsprungen, deels fordi den hær, som
35 holdt Vagt der, virkelig i mine Øine nok saa meget lignede en af Folkevæbning
udsprungen som en ret strengt og længe disciplineret Hær, deels fordi jeg mener,
at den Tjeneste var saa streng, var saa haard, saa unødvendig langvarig, at
hverken Disciplin eller Begeistring vilde have været istand til at holde det ud,
men kun den danske, hartad mageløse Taalmodighed, Troskyldighed og
40 Fædrelandskjærlighed, og at disse Dyder ikke vilde være mindre hos en af
Folkevæbning udsprungen end hos den allerstærkest og allerlængst afrettede
Hær, tør jeg vove at paastaae, og jeg er temmelig vis paa, at selve Krigshistorien,
og i Særdeleshed vort Lands Krigshistorie, ikke vil modsige, men bestyrke det.

45

Kilde

Materialet er taget fra folketingstidende.dk med tilladelse fra udgiver

Kildetype

Dokumentation på online medie

50

Tags

Folketingstale, Politisk tale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/n-f-s-grundtvigs-tale-i-folketinget-om-aendringer-i-haerorganisationen>

55

60

65